

VII Podhalańska Wystawa Zwierząt Hodowlanych

(Ludźmierz, 7–8 lipca 2018)

W dniach 7–8.07.2018 r. po raz kolejny odbyła się w Ludźmierzu VII Wystawa Zwierząt Hodowlanych: bydła, koni, owiec i kóz, królików rasowych oraz gołębi. Organizatorami Wystawy i pokazów byli: wójt Gminy Nowy Targ – Jan Smarduch, Marszałek Województwa Małopolskiego – Jacek Krupa, MZHBiPM w Krakowie – prezes Zbigniew Młyński, Podhalańskie Stowarzyszenie Jeździeckie Pro Nati – prezes Wojciech Ścisłowicz, Starosta nowotarski – Krzysztof Faber, wójt Gminy Czarny Dunajec – Józef Babicz. Współorganizatorami i wspierającymi byli m.in. PFHBiPM, przedstawicielstwo w Krakowie – kier. Wojciech Rasiński oraz biuro – Piotr Kowol i współpracownicy, Małopolski ZHK w Krakowie, OZHOiK w Nowym Targu, stowarzyszenie HKR w Małopolsce, PZHG w Waksmundzie, PZHiPBM, KCHZ, KZHBCP w Jodłowniku, Gmina Bukowina Tatrzańska, MODR, MCB w Krasnem, ZSCKR w Nowym Targu, KRUS, KOWR, Instytut Zootechniki PIB, GZHBiPM KCHZ w Warszawie, „Małopolska”, „Serce Podhala”, Gmina Szaflary oraz OSM: Mlekovita – Radomsko z oddz. Zakopane i Nowy Targ, które na swoich stanowiskach przedstawiali (i serwowali) wyroby mleczarskie. Nie zabrakło na pokazie ras bydła mięsnego i wyrobów z wołowiny „kulinarnej” serwowanych na stoisku PZHBiPM, sfinansowanych z „Funduszu Promocji Mięsa Wołowego”.

Na licznych stoiskach prezentujących wyroby regionalne można było zauważyć m.in. produkty i wyroby mleczarskie, pszczelarskie, owocowo-warzywne, a także jeździeckie.

Głównymi sponsorami byli: KOWR, Spółdzielnia Mleczarska Mlekovita, OSM Radomsko, Zakład Produkcji Mleczarskiej Nowy Targ. Wystawa bydła mlecznego została sfinansowana z Funduszu Promocji Mleka.

Patronat honorowy sprawowali Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi – Jan Krzysztof Ardanowski oraz Marszałek Województwa Małopolskiego – Jacek Krupa; medialny: TVP3, *Tygodnik Podhalański*, TV Góral Info, *Hodowla i Chów*

Bydła. Opiekę weterynaryjną sprawował lek. wet. Józef Baraniak z gabinetu weterynarii w Nowym Targu, a Komisarzem Wystawy był prof. Jan Treła z Instytutu Zootechniki PIB w Balicach.

Wystawy i pokazy odbywały się w grupach gatunkowych zwierząt. Organizatorami Wystawy Bydła Mlecznego byli – Małopolski ZHBiPM w Krakowie oraz PFHBiPM, przedstawicielstwo i biuro w Krakowie, Wystawy Owiec i Kóz – Regionalny ZHOiK w Nowym Targu, Wystawy i Pokazu Królików Rasowych – Małopolskie SKRiDO w Wiśniowej oraz KCHZ w Warszawie, a Pokazu Gołębi Rasowych – PZHG, oddział w Waksmundzie. Istotną częścią Wystawy Zwierząt Hodowlanych były Wystawa i Pokaz Koni Rasowych wszystkich ras użytkowanych w województwie małopolskim i sąsiednich, których organizatorem był Okręgowy Związek Hodowli Koni w Krakowie.

Kolejne święto rolników-hodowców

Każdego roku na terenie kraju organizowane jest około 25 wystaw i pokazów, dających szerokiej publiczności możliwość bezpośredniego kontaktu ze zwierzętami i ptactwem domowym, a hodowcom z konsumentami oraz przedstawicielami organizacji hodowlanych, władz terenowych i samorządowych, a także uczelni i instytutów nauk rolniczych. Rolnicy-hodowcy mają okazję przedstawić swoje osiągnięcia hodowlane, a wiele firm i organizacji zaprezentować – narzędzia i maszyny do pracy w rolnictwie oraz usługi świadczone na potrzeby rolników.

Dla zobrazowania sytuacji w hodowli i chowie bydła należy wspomnieć, że na koniec 2017 r. ogólna liczebność pogłowia bydła w Polsce wynosiła 4,4 mln szt., w tym około 2 340 000 krów mlecznych oraz około 180 000 krów ras mięsnych i ich mieszańców. W 2017 r. kontrolą mleczności objęte było w kraju średnio rocznie w 20 784 oborach – 790 261 krów o średniej rocznej wydajności 8150 kg mleka, 4,08% tłuszczu i 3,38% białka.

Na terenie województwa małopolskiego jest użytkowanych około 105 000 krów mlecznych, w tym 11 099 sztuk objętych oceną użyteczności mlecznej, a średnia roczna ich wydajność wynio-

śla w 2017 r. – 5962 kg mleka, 4,13% tłuszczu i 3,31% białka. Dla poszczególnych ras w województwie małopolskim wydajność krów kształtowała się następująco:

Rasa	Ilość krów	Wydajność mleczna (kg)	Zawartość (%)	
			tłuszczu	białka
Polska holsztyńsko-fryzyjska (cb)	3840	8059	4,02	3,30
Polska holsztyńsko-fryzyjska (czb)	1546	6482	4,22	3,35
Simentalska	349	5518	4,12	3,32
Polska czerwona*	1890	3932	4,29	3,33
Polska czarno-biała*	152	4986	4,27	3,20
Polska czerwono-biała*	3150	4371	4,17	3,22
Białogrzbieta*	5	3141	4,67	3,15
Jersey	14	4144	4,93	3,70
Montbeliarde	27	6511	4,05	3,32
Inne rasy	8	4555	4,30	3,22
Mieszzańce	718	6459	4,14	3,35
Średnio w stadzie – 17 szt.; 697 obór	11 699	5962	4,13	3,31

*Rasy objęte Programem ochrony zasobów genetycznych.

Na obecnej Wystawie Zwierząt Hodowlanych były prezentowane zwierzęta i ptaki z województwa małopolskiego i sąsiednich. Organizatorzy tej imprezy rolniczej zapewniają uczestnikom przegląd różnych ras i gatunków zwierząt oraz wystawę maszyn i urządzeń rolniczych. Przedstawiają się także różne instytucje i firmy świadczące usługi dla rolnictwa. Wystawcom prezentowanych zwierząt i ptaków, osobom obsługującym stoiska Kół Gospodyń Wiejskich, oferujące głównie artykuły spożywcze, zwłaszcza regionalne, a także wszystkim innym wystawcom organizatorzy dziękują za zapewnienie szerokiej publiczności, a szczególnie dzieciom i młodzieży – przyjemnego pobytu na „błoniach ludźmierskich”.

Wystawa i Pokaz Bydła Mlecznego i Mięsnego

Na obecnej Wystawie 21 rolników-hodowców bydła mlecznego prezentowało 53 sztuki, w tym jedną grupę jałówek oraz 6 grup krów w różnych okresach laktacyjnych następujących ras: phf odmiany cb i czb, polskiej czerwono-

-białej, polskiej czerwonej: z programu doskonalenia rasy przy użyciu buhajów czerwonych z różnych krajów europejskich oraz z programu ochrony zasobów genetycznych. Natomiast bydło ras mięsnych: krowa z cielęciem rasy Hereford, krowa z cielęciem rasy Limousine oraz jałowice rasy Blonde d'Aquitaine – były prezentowane bez oceny. Organizatorem tej ekspozycji był PZHiPBM.

Na placu wystawowym stanął namiot „Oceny bydła”, zgromadziła się liczna publiczność, zaproszeni goście, organizatorzy Wystawy, posłowie, senatorowie, pracownicy urzędów, OSM, MODR oraz prezesi: Związków Hodowców Bydła Polskiego Czerwonego – Waclaw Drożdż, Simentalskiego – Edgar Beneš, PZHBiPM w Rzeszowie – Janusz Czubski, MZHBiPM w Krakowie – Zbigniew Młyński, Galicyjskiego ZHBiPM w Gorlicach – Jan Dubec.

Szczególnie liczną grupę stanowili pracownicy Polskiej Federacji Hodowców Bydła i Producentów Mleka, m.in. wiceprezydent Sylwester Mierzejewski, zastępca dyrektora Mieczysław

Kłuczyński, dyrektor RO Parzniew Adam Kamiński oraz pracownicy Działu Oceny i Selekcji, bez których ta Wystawa nie mogłaby się odbyć. Instytut Zootechniki PIB reprezentowała dr inż. Anna Majewska – koordynator ds. rezerwy genetycznej bydła ras zachowawczych, dr inż. Iwona Tomczyk-Wrona – krajowy koordynator ds. koni, pracownicy Biura Dyrektora ds. Nauki Instytutu Zootechniki PIB – dr Piotr Moskała i mgr Krzysztof Paleczny oraz dr Agata Karpowicz z Zakładu Hodowli Bydła.

Po krótkim powitaniu zebranej przed ringiem publiczności i hodowców przez: wójta Gminy Nowy Targ – Jana Smarducha, starostę – Krzysztofa Fabera i przedstawiciela Federacji – Wojciecha Rasińskiego otwarcia wystawy bydła dokonali: wiceprezydent Federacji – Sylwester Mierzejewski i prezes MPZHBiPM – Zbigniew Młyński, życząc sukcesów hodowcom i dziękując organizatorom za trud pracy poniesionej na rzecz hodowli bydła.

Wszystkie zwierzęta przedstawione do oceny odpowiadały zasadom regulaminu. Całość organizacyjną prowadził Wojciech Rasiński, komentarz hodowlany przedstawił Piotr Kowol, a za przebieg oceny odpowiadał zespół z Pawłem Ruchałą na czele. Ocenę zwierząt przeprowadziła komisja w składzie: Roman Januszewski – sędzia główny, Agata Trojanowska i Mirosław Iwulski – asystenci.

Wyniki oceny

Komisja dokonała oceny 53 sztuk bydła w następujących kategoriach:

- jałowice rasy phf odmiany cb i czb – czempionem została jałówka Hawana 23, nr kat. 8 z hod. Ryszarda Klimczyka z Poręby k. Pszczyny, a wiceczempionem jałówka Pisa 28, nr kat. 11 z tej samej obory;
- pierwiastki rasy phf odm. cb – czempionem została Mela, nr kat. 20 z hod. Stanisława Zająca z Działu, a wiceczempionem Warka, nr kat. 29 z tej samej obory;
- krowy w II laktacji i wyższej rasy phf odm. cb – czempionem została Kalina, nr. kat 39 z hod. Pawła Buły z Morawczyny, a wiceczempionem Malta, nr kat. 35 z hod. Piotra Siwka z Sobiesęki;
- krowy rasy pc z programu doskonalenia rasy – czempionem została Malina,

nr kat. 42 z hod. Edwarda Solarczyka z Wróblówki;

- krowy rasy pc z programu ochrony zasobów genetycznych – czempionem została Kruszyńska, nr kat. 53 z hod. Jana i Jadwigi Litwinów z Czarnej Góry, a wiceczempionem Kawa, nr kat. 56 z hod. Marii Myrdy z Załucznego;
- krowy rasy polskiej czb – czempionem została Kora, nr kat. 79 z hod. Mariana Kowalczyka z Gronkowa, a wiceczempionem Astra, nr kat. 73 z hod. Tadeusza Kawy z Frydmana.

Spośród wszystkich czempionów wybrano najładniejsze pod względem budowy i pokroju zwierzę – superczempiona Wystawy Bydła Mlecznego krowę Malinę, nr kat. 44 PL005318433977, ur. 9 IV 2009 r. po buhaju Eukal DE0113873632 (z programu doskonalenia rasy) o maksymalnej wydajności mleka za 305 dni – 5888 kg, 5,68% tłuszczu i 3,12% białka z hod. Ewy i Wojciecha Łukaszów z Krempachów. Za najładniejszą w grupie krów objętych programem ochrony zasobów genetycznych w rasie polskiej czerwono-białej uznano krowę Beza, nr kat. 75 z hod. Tadeusza Kawy z Frydmana, a w rasie polskiej czerwonej krowę Sarnę nr kat. 89 z hod. Anny Waliczek, które Instytut Zootechniki PIB uhonorował pucharami i dyplomami.

Regionalna Wystawa Owiec i Kóz

Organizatorem tej części Wystawy był Regionalny Związek Hodowców Owiec i Kóz w Nowym Targu. Działalność Związku skupia się na zagadnieniach organizacji i prowadzenia pracy hodowlanej, oceny użytkowej, ksiąg i dokumentacji hodowlanej oraz działalności gospodarczej w zakresie eksportu jagniąt rzeźnych (w 2017 r. wyeksportowano do Włoch 6599 sztuk o łącznej wadze 90 132 kg). Na terenie działania Związku oceną użytkowości objęte są następujące rasy owiec: polska owca górska – 1292 szt. – 23 stada; rasy rodzime objęte programem ochrony zasobów genetycznych: cakiel podhalański – 9290 szt. – 114 stad, polska owca górska odm. barwna – 2394 szt. – 34 stada, polska owca pogórza – 934 szt. – 12 stad, olkuska – 837 szt. – 26 stad, wrzosówka – 444 szt. – 5 stad, świniarka – 376 szt. – 5 stad, czarnogłówka – 2066 szt. – 33 stada.

Ocenę przeprowadziła Komisja w składzie:

Jan Janczy (przewodniczący) i Krzysztof Knapczyk (asystent). W wyniku oceny prezentowane sztuki uzyskały I lokaty, a najładniejsze tytuły czempionów i wiceczempionów.

Czempionaty uzyskały: cakiel podhalański: tryk nr kat. 3, owczarnia (ow.) A. Kołodziej, Łętowe; maciora nr kat. 13, ow. P. Hanula, Rabka Zdrój; polska owca górska odm. barwna: tryk nr kat. 23, ow. M. Wilczek, Biały Dunajec; maciora nr kat. 18, ow. J. Kuczaj, Łętowe; polska owca górska: tryk nr kat. 30, ow. W. Hryc, Grywałd, maciora nr kat. 33 z tej samej owczarni; polska owca pogórza: tryk nr kat. 37, ow. L. Frączek, Przyszowa, maciora nr kat. 51 z tej samej owczarni; wrzosówka: tryk nr kat. 44, ow. W. Długosz, Koruszka, maciora nr kat. 48 z tej samej owczarni; olkuska: tryk nr kat. 51, ow. Grażyna Chrobak, Rokiciny Podhalańskie, maciora nr kat. 58 z tej samej owczarni; czarnogłówka: tryk nr kat. 61, ow. Maria Jarosz, Łętowe, maciora nr kat. 63 z tej samej owczarni.

Kozy – rasa: anglonubijska: kozioł nr kat. 2, koziarnia – Urszula Tora, Pisarzowice, koza nr kat. 5 z tej samej koziarni; karpacka: kozioł nr kat. 10, koziarnia – F. Guł, Biały Dunajec, koza nr kat. 14 z tej samej koziarni.

Komisja oceniając 55 sztuk zwierząt – tryków, maciorek, kozłów i kóz stwierdziła ich wysoką jakość genetyczną i pokrojową zgodną ze wzorcem rasy.

Regionalna Wystawa Królików Rasowych

Organizatorami tej części Wystawy byli – Krajowe Centrum Hodowli Zwierząt w Warszawie oraz Małopolskie Stowarzyszenie Hodowców Królików Rasowych i Drobiu Ozdobnego z Wiśniowej pow. Myślenice. Głównym celem Stowarzyszenia jest podnoszenie poziomu hodowli oraz promowanie chowu i hodowli królików rasowych i drobiu ozdobnego, a także organizowanie wystaw i pokazów. Od kilku lat na wystawach zwierząt hodowlanych w Szczyrzczy i Ludźmierzu hodowcy prezentują swoje zwierzęta i ptaki. Na obecnej Wystawie 26 hodowców wystawiło – podlegające ocenie wystawowej – następujące rasy królików: belgijski olbrzym – biały, szary, szynszylowy, czarny, srokacz czarny, srokacz niebieski; baran francuski – szary, hawana, burgundzki; wielki jasnosrebrzysty, szynszyl wielki, nowozelandzki – biały, czerwony; wiedeński – biały, niebieski, niebiesko-szary; zajęczak ma-

honiowy, czarny podpalany, rex – biały czerwonoooki, pomarańczowy, dalmatyński czarno-żółty; karzełek zajęczak – kuna brązowa, kuna niebieska, ruski; karzełek czerwony satynowy, karzełek rex pomarańczowy, rex ryś, karzełek szary.

Cała populacja królików była prezentowana pod namiotem w 198 klatkach – ekspozycja cieszyła się dużym powodzeniem, szczególnie wśród dzieci i młodzieży (e-mail Stowarzyszenia: mshkrido@wp.pl).

*

W godzinach popołudniowych odbył się „Wieczór hodowcy”, na którym przy kolacji spotkali się rolnicy-hodowcy wszystkich prezentowanych zwierząt, organizatorzy i goście. W czasie trwania spotkania organizatorzy wręczyli dyplomy uczestnictwa w Wystawie i pokazach. W tle miło grała muzyka – do słuchania i tańca.

W drugim dniu Wystawy po Mszy św. w sanktuarium M.B. w Ludźmierzu nastąpiło uroczyste otwarcie VII Podhalańskiej Wystawy Zwierząt Hodowlanych z udziałem licznie zgromadzonych hodowców, rolników, wystawców i publiczności oraz zaproszonych gości, m.in. posłów i senatorów RP, przedstawicieli urzędów marszałkowskiego i wojewódzkiego oraz wielu urzędów świadczących usługi dla rolnictwa. Dyplomy i puchary dla hodowców nagrodzonych zwierząt wręczali: wiceprezydent PFHBiPM S. Mierzejewski, zastępca dyrektora Federacji M. Klupczyński i dyrektor RO Parzniew A. Kamiński w towarzystwie prezesów: Z. Młyńskiego i W. Drożdża, wójtów i starosty oraz prezesa Stowarzyszenia Hipicznego Pro Nati w Ludźmierzu W. Ścisłowicza. Miłą niespodzianką było wręczenie wielu hodowcom i organizatorom złotych Honorowych Odznak PFHBiPM.

W roku bieżącym skończył 90 lat życia dr inż. Kazimierz Żukowski, pracownik naukowy Instytutu Zootechniki PIB. Krótki życiorys Jubilatów oraz dokonania naukowe i praktyczne, szczególnie w zakresie chowu i hodowli bydła czerwonego polskiego przedstawił prof. Jan Trela. Z tej też okazji Jubilat otrzymał listy gratulacyjne, który wręczyli Mu od Małopolskiego ZHBiPM – młodszy koledzy-hodowcy: Z. Młyński, W. Rasiński i P. Kowal; od Krajowego ZHCBP w Jodłowniku – prezes W. Drożdż oraz w imieniu dyrektora Instytutu Zootechniki PIB prof. M. Pompy-Robrzyńskiego i własnym – prof. J. Trela. Nagrodzeni

hodowcy i publiczność na stojąco uczyła Jubilata gromkimi brawami i życzeniami długich, szczęśliwych lat życia.

Kolejnymi przedsięwzięciami na Wystawie były: bezpieczne gospodarstwo KRUS, pokaz owczarków podhalańskich, pokaz nagrodzonych zwierząt-czempionów (owiec, koni i bydła), konkurs wiedzy rolniczej (z nagrodami rzeczowymi), pokaz zaprzęgów konnych i woltyżerki oraz serwowanie smakowitych wyrobów regionalnych.

Szczególnością oglądalnością – głównie przez dzieci i młodzież – cieszył się „Konkurs Młodego Hodowcy” organizowany przez Małopolskie Centrum Biotechniki w Krasnem. W konkursie biorą udział dzieci-młodzi hodowcy, którzy z obór rodziców lub dziadków prezentują młode cieliczki (do 60. dnia życia) po buhajach, których nasienie jest użytkowane w oborach tychże gospodarstw. Komisja Oceny Bydła MCB w Krasnem po dokonanej ocenie i wyborze „wspólnego czempiona” dekoruje młodych hodowców (w strojach regionalnych) dyplomami i pucharami, a wielu sponsorów funduje im nagrody rzeczowe, tak przydatne w tym wieku oraz w szkole. Serdecznie dziękujemy organizatorom i fundatorom za tę część Wystawy.

Na podziękowanie zasłużyli także hodowcy bydła mięsnego, którzy prezentowali swoje zwierzęta – użytkowane tylko do produkcji wołowiny ze szczególnym wykorzystaniem użytków zielonych, których w tym regionie kraju jest pod dostatkiem. Do późnych godzin nocnych można było podziwiać występy zespołów muzycznych oraz indywidualnych wykonawców.

Organizatorzy Wystawy i pokazów serdecznie dziękują wszystkim sponsorom i wystawcom za udział w imprezie, a licznie zgromadzonej publiczności za doping i brawa. Życzymy wszystkiego najlepszego, do miłego zobaczenia w 2019 roku.

Jan Trela – Instytut Zootechniki PIB w Krakowie-Balicach

Wojciech Rasiński – PFHBiPM Przedstawicielstwo w Krakowie

Piotr Kowol – PFHBiPM Biuro w Krakowie

Bartosz Szymik – Instytut Zootechniki PIB w Krakowie-Balicach

Anna Majewska – Instytut Zootechniki PIB w Krakowie-Balicach

Krowa Malina – superczempion z programu doskonalenia rasy pc z hod. E. i W. Łukaszów z Krempachów

Jałówka Hawana – czempion phf odm. cb z hod. R. Klimczyka z Poręby k. Pszczyzny

Wystawy zwierząt hodowlanych

Krowa Astra – wiceczempion pczb
z hod. T. Kawy z Frydmana

Krowa Malta – wiceczempion phf odm. czb
z hod. P. Siwka z Sobiesiek

Jałówka rasy mięsnej Blonde d'Aquitaine

Ocena wymion w rasie pczb

Otwarcie konkursu oceny zwierząt

Nagrodzeni hodowcy

Listy gratulacyjne dla dr inż. Kazimierza Żukowskiego z okazji jubileuszu 90 lat życia

Konkurs Młodego Hodowcy

Namioty informacyjne – „Nauka – Praktyce”

Młode pokolenie hodowców

Owce rasy cakiel podhalański

Koza rasy karpackiej

Gołębie różnych ras

Koza rasy nubijskiej

Produkty mleczne

Fot. w art.: K. Paleczny, W. Rasiński, J. Trela